

цять резолюцій та одне рішення, які визначали заходи по боротьбі з міжнародним тероризмом. Резолюцією 49/60 від 9 грудня 1994 року було схвалено Декларацію про заходи з ліквідації міжнародного тероризму. Резолюцією Генеральної асамблеї ООН 51/210 від 17 грудня 1996 року було схвалено Декларацію, яка доповнює Декларацію про заходи з ліквідації міжнародного тероризму 1994 року. Резолюцією 51/210 було також знову запроваджено Спеціальний комітет, який повинен займатись питаннями боротьби з міжнародним тероризмом. Аналіз діяльності Спеціального комітету дає підстави для висновку про те, що практика ООН у сфері боротьби з тероризмом послідовно йде по шляху створення всеохоплюючого правового механізму конвенцій для боротьби з тероризмом в усіх його формах і проявах. Паралельно ставиться завдання розробки єдиної конвенції про боротьбу з тероризмом. З цією метою увага концентрується, насамперед, на формулюванні цілісного юридичного поняття тероризму.

Останнім досягненням міжнародного співтовариства в сфері конвенційного закріплення тероризму як злочину міжнародного характеру стало прийняття Міжнародної конвенції про боротьбу з бомбовим тероризмом. Вона не містить визначення поняття "тероризм" чи "бомбовий тероризм". В ній використано традиційний прийом подання переліку діянь, які визнаються злочинними. З її прийняттям налічується чотирнадцять глобальних та регіональних договорів, що стосуються міжнародного тероризму. Серед них два ще не набрали чинності. Крім того, до міжнародно-правової основи боротьби з тероризмом, слід віднести великий масив двосторонніх та багатосторонніх міждержавних угод про правову допомогу, включаючи видачу злочинців.

На даний час на універсальному рівні так і не вдалося розробити та прийняти єдину конвенцію про боротьбу з тероризмом. Міжнародно-правова практика пішла по шляху створення конвенцій щодо боротьби з окремими проявами тероризму.

Література

1. Волынский В.Ю. История воздушного терроризма / В.Ю.Волынский // Сборник научных трудов Гос НИИГА. – М., 2011. – Вып. – 310 с.
2. Про запобігання тероризму: Конвенція Ради Європи від 16.05.2005 // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 93. – Ст. 340.
3. Міжнародне співробітництво у боротьбі з тероризмом: тенденції розвитку кримінально-процесуальних інститутів / Ю.П. Аленін // Актуальні проблеми держави та права. – Вип. 8. – М., 2010. – Ст. 63-70.

Гуменюк К. В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Сряшов Є. К., старший викладач

ПЕРЕДУМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА

Одним з основних досягнень людства в ХХ ст. є початок освоєння космосу. Космос сьогодні розглядається не тільки як частина галактичної території, яка включає в себе космічний простір та небесні тіла. Він також являє собою юридичний феномен, для якого основними є як поняття загального надбання людства у вигляді космічного простору і небесних тіл, так і поняття квазідержавної (або юрисдикційної) території, представленої штучними небесними тілами – супутниками, орбітальними станціями, передбачуваними станціями на природних небесних тілах, що знаходяться під юрисдикцією держав. У зв'язку з появою нової сфери діяльності людини, виникла необхідність в правовому регулюванні цієї діяльності.

Міжнародне космічне право – це сукупність спеціальних норм сучасного загального міжнародного права, що встановлюють міжнародно-правовий режим космічного простору, Місяця та інших небесних тіл, а також регулюють взаємовідносини держав та відносини їх з міжнародними міжурядовими організаціями, і останніх – ще й між собою у зв'язку з провадженням усіма ними діяльності з дослідження та використань космічного простору [1, с. 13].

Витоки міжнародного космічного права можна простежити вже на межі 20-30 рр. ХХ століття, коли в працях окремих юристів і фахівців інших галузей науки та техніки були висловлені думки щодо майбутньої галузі правознавства. На Заході ще у 1910 році Е. Лауде і пізніше В. Мандл (1932), А. Кларк (1946), Дж. Купер (1951), О. Шехтер (1951), А. Кокка (1954), писали про необхідність врегулювання нових міждержавних відносин, які виникнуть у зв'язку зі специфічними особливостями реалізації космічних проектів (середовище, швидкість, висота), засобами нової галузі права [1, с. 10].

Однак, початок формуванню класичного міжнародного космічного права було покладено запуском Радянським Союзом 4 жовтня 1957 р.

першого штучного супутника Землі. Ця подія ознаменувала нову еру в розвитку людства і справила істотний вплив на різні сторони життєдіяльності держав, у тому числі на міжнародні відносини [2]. З початком ери космічних польотів особливого прискорення набуває процес розроблення наукових основ міжнародного космічного права. Цьому сприяло й утворення у 1960 році на виконання рішень II колоквиуму з космічного права (Гаага, 1958 р.) Міжнародного інституту космічного права (МІКП), який нині є визнаним центром координації міжнародних і національних організацій в галузі правового регулювання освоєння космічного простору, популяризації МКП, організації та проведення міжнародних колоквиумів з космічного права [1, с. 11].

Передумови виникнення та розвитку міжнародного космічного права як специфічної галузі міжнародного публічного права досить широко висвітлено в працях вітчизняних і зарубіжних авторів, таких як Г.П. Жуков, Ю.М. Колосов, О.С. Пірадов, В. С. Верещетін, В. В. Марков, В. Д. Бордунов, М. М. Штера, А. А. Рубанов, Е. Галловой, С. Горова, І. Дідерікс-Фершоор, А. Кокк, М. Ляхс, Ф. Нозарі, Е. Пепен та ін.. В науковому доробку зазначених особистостей не лише аналізуються історичні передумови становлення, зміст і регулятивні функції більшості норм і принципів міжнародного космічного права, а й висвітлюються основні актуальні проблеми правового регулювання космічної діяльності та пропонуються способи їх подолання.

На початковому етапі дослідження космічного простору держави керувались основними принципами та нормами загального міжнародного публічного права, обов'язковими для всіх учасників міжнародних правовідносин. Подальший розвиток міжнародного космічного права супроводжується укладанням міжнародних договорів. У стислий період часу вступили в силу Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць і інші небесні тіла 1967 р., Угода про рятування космонавтів, повернення космонавтів і повернення об'єктів, запущених в космічний простір 1968 р., Конвенція про відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами 1972 р., Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір 1975 р..

Особливості новітнього періоду розвитку міжнародного космічного права від останнього десятиліття ХХ ст. і до теперішнього часу, полягають тому, що поповнився суб'єктний склад галузі за рахунок зміцнення статусу міждержавних космічних організацій тимчасового і постійного

характеру, збільшилося число держав, які беруть участь у космічній діяльності, почався активний розвиток так званої нової космічної економіки, що веде до комерціалізації космосу, активізувалися зусилля доктрини щодо уточнення та розширення понятійного апарату галузі.

З утворенням у 1998 році на базі ІДП ім. В.М. Корецького НАН України Міжнародного центру космічного права (МЦКП) національні наукові дослідження міжнародного космічного права також набувають певної системності. Тематика цих досліджень охоплює широке коло питань правового регулювання національної космічної діяльності та актуальних проблем міжнародного космічного права, серед яких можна назвати такі, як: правове регулювання світового ринку космічних послуг і технологій, захист інтелектуальної власності та регламентування екологічної безпеки в процесі космічної діяльності, правові аспекти космічного сміття та страхування діяльності з дослідження та використання космічного простору, державне регулювання в космічній сфері тощо [1, с. 13].

Література

1. Беглий О.В. Космічне право: конспект лекцій / Уклад. О.В. Беглий. – К. : НАУ, 2004. – 244 с.
2. Тимченко Л.Д. Міжнародне право : підручник / Л.Д. Тимченко, В.П. Кононенко. – К. : Знання, 2012. – 631 с.

УДК 341.226 (043.2)

Ігнатчик К. Є.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Малярчук Н.В., к.ю.н.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

З розвитком авіації розвиваються комерційні перевезення, останні в свою чергу потребують детальної правової регламентації. Саме регламентація комерційної діяльності міжнародних авіаційних перевезень прямо належить як до сфери дії міжнародного права, так і до дії вітчизняного законодавства. Надання права на здійснення міжнародних комерційних польотів є винятковою компетенцією держави. Вона контро-